

GÖTEBORGS UNIVERSITET

STUDENT

0014-PWB

TENTAMEN

TIG112 Tentamen

Kurskod	--
Bedömningsform	DT
Starttid	19.03.2024 12:30
Sluttid	19.03.2024 15:30
Bedömningsfrist	--
PDF skapad	20.01.2025 14:25
Skapad av	Catarina Elg

i **Exam info**

Tentamen 7,5hp

TIG112 Social Kognition VT24

Inga hjälpmedel tillåtna.

Tentan består av en uppsättning frågor av olika typer. Det finns flervalsfrågor, korta frågor, och två essäliknande frågor.

Ni har tre timmar till förfogande. Notera poängen som frågan ger för att bilda er en uppfattning om hur vi värderar deras respektive vikt.

Vissa frågor finns på engelska. Ni får svara på engelska eller svenska på alla frågor.

Total antal frågor: 14

Total antal poäng: 27

Betygsgränser Godkänd: **14-21**

Väl Godkänd: **22-27**

Lycka till!

Martyna, Gustaf, William och Simon

¹ (2p) Attention & Encoding

What is encoding and why is attention important during encoding?

Skriv in ditt svar här

Uppmärksamhet är otroligt viktigt när det gäller encoding.

Uppmärksamhetens två komponenter är intensitet och riktning, vilket används när man vill förstå sig på och navigera i världen runt om oss.

Uppmärksamhet delas in i två stadier: early and late selection. I early selection filtrerar vi ut det vi möts av i världen, i och med att det finns alldeles för mycket information för att vi ska kunna ta in allt och bearbeta det. Vi måste alltså "välja ut" vad vi ska bearbeta och ta in. Detta kan styras av Saliency, alltså saker som skiljer sig relativt kontexten, men vår uppmärksamhet kan även riktas som följd av våra mål och intentioner. Den andra delen är late selection, och det är då som vi kategoriserar sakerna vi uppfattar och behandlar lika objekt/händelser på liknande sätt.

Uppmärksamhet är alltså det som lägger grunden för encoding, då vi genom encoding tolkar och kategoriserar det vi uppmärksammar beroende på tidigare erfarenheter eller kategorier som vi har internaliserade.

Encoding handlar alltså om när vi uppfattar stimulen, och "encodar" dem så att de blir en del av vårt kognitiva scope. Du kanske ser en oliv, och denna kan du encoda som något grönt, som något ovalt, eller som just en oliv. Hur du encodar saker kan skilja sig lite beroende på hur det presenteras för dig, eller om du har något mål som du vill uppfylla då detta kan påverka hur du kodar in saker.

Encoding kan gå fel om du inte är tillräckligt uppmärksam, och ett exempel på detta är choice blindness, där du kanske väljer en bild på ett ansikte, men får den andra bilden presenterad för dig. Där har man inte lyckats koda in rätt, i och med brist på uppmärksamhet (och du rättfärdigar ditt "val" för att minska den kognitiva dissonansen).

Ord: 298

Besvarad.

2 (3p) Early social cognition

Developmental social cognition has identified a range of social cognitive abilities that begin to emerge from a very early age (and some even at birth). These abilities, as we know, form the foundation for navigating the social world later in life.

Briefly name and describe 3 such abilities and how these manifest in infants. Discuss why these abilities are important. Consider for example how it helps infants to make sense of their social world including understanding of others' actions, emotions, intentions and behaviors.

Skriv in ditt svar här

Utvecklingen av ögonens synskärpa: Runt 0-6 månader så blir spädbarns ögon mycket skarpare, vilket gör att de kan upptäcka andra sociala agenter (och diskriminera features som inte är sociala agenter). Detta betyder att spädbarn kan upptäcka och dras åt features som är mänskliga, som konfigurationen av ögon-näsa-mun (ansikten), samt personer som pratar med dem. Detta är väldigt viktigt, och har varit viktigt under evolutionens gång, för att kunna hitta en vuxen som är deras care-taker, då spädbarn är beroende av en "mamma eller pappa" för att kunna överleva till vuxen ålder. Genom att ha bättre synskärpa så kan även spädbarn se vilka emotioner som personers ansikten har, vilket är viktigt för att förstå sociala kontexter, och om någon är glad eller arg på dig.

Gaze following: Utvecklas under de första 0-6 månaderna i livet hos spädbarn vilket är otroligt viktigt, då detta kan visa för oss att spädbarn kan navigera i sin omgivning, och uppmärksamma när saker är fel. När "looking time" ökar så vet vi att någonting inte är som de har förväntat sig, och genom att spädbarn kan följa vår blick, så kan deras förståelse för världen också öka. Detta kan ses som en form av tidig social interaktion mellan bebis och vuxen (eftersom att bebisen inte kan uttrycka sig verbalt så att vi förstår den, och vise versa, men genom att följa en blick så kan de förstå andras handlingar och beteenden eller få ökad förståelse av vad som kan vara intressant att notera i världen från oss vuxna som har livserfarenhet).

Dyadiska interaktioner: 9 månader: (person-objekt-person): Spädbarn kan vid denna ålder initiera dyadiska interaktioner, samt följa dem (alltså att spädbarn tillsammans med en vuxen tittar på ett objekt exempelvis och sedan på varandra, så att båda "vet" att de kollar på samma objekt). Detta är en väldigt viktigt kognitiv funktion hos spädbarn, eftersom att detta troligtvis har varit viktigt för dem under evolutionens gång, för att kunna observera och delta i händelser som sker runt om. Det är också en viktig social aspekt som är en del av "9 månaders revolutionen", därför att detta hjälper spädbarn att från en tidig ålder engagera sig i sociala interaktioner, vilket kommer att vara väldigt viktigt under hela barnets liv (då vi människor är sociala varelser som behöver kunna fungera i grupp och förstå andra människors intentioner för att kunna fungera i samhället)).

Ord: 393

Besvarad.

3 (3p) Dual processing

Over the past few decades, research in social cognition has identified various **social motives and factors** that influence whether individuals engage in automatic or controlled modes of cognitive processing. These motives can significantly affect how people perceive, interpret, and interact with their social environment. One such motive is the need to belong. What others are there? Name, define and provide a brief overview of how these function within social cognition. Include examples, or hypothetical situations, that illustrate the impact of each motive on the choice of cognitive processing mode.

Skriv in ditt svar här

Belonging - Genom att känna tillhörighet till en grupp så mår vi bra och kan slappna av mer, då vi är sociala varelser som hela tiden strävar efter att få vara en del av en grupp. När vi inte tillhör en grupp så anstränger vi oss och använder våra mer kontrollerade kognitiva processer för att kanske förstå varför, för att vi i framtiden ska hitta en grupp där vi känner att vi passar in. När man är ny på en arbetsplats så kanske man analyserar och funderar över vad man själv kan göra för att passa in i sin nya arbetsgrupp, för att man ska känna tillhörighet. Man jobbar då aktivt på detta för att förändra situationen, och detta kan även påverka hur vi upplever situationen.

Understanding - När vi förstår en situation, ett problem eller något vi ställs inför, så behöver vi inte lägga kraft och kognitiv kapacitet på att förstå varför något är som det är! Det är först när något oväntat sker som skiljer sig från våra förväntningar av en situation som vi faktiskt börjar fundera på vad som gick "fel" och varför. Genom att förstå en situation så kan vi använda oss av mer automatiska processer som är intuitiva och snabba. Ett exempel är om man inte förstår varför alla springer Göteborgsvarvet. Genom att öka sin förståelse och analysera beteendet så kan vi baserat på denna förståelsen fatta bättre beslut och därefter förlita oss på de automatiska processerna när väl förståelsen är uppnådd.

C(K)ontrol - Vi vill känna att vi har kontroll över vårt eget liv och våra egna val. När vi inte upplever kontroll så måste vi använda de mer kontrollerade kognitiva processerna för att analysera hur vi kan ta tillbaka kontrollen över vår situation. Ett exempel är om vi inte förstår varför alla är arga på oss när vi inte följer högerregeln. Vi vill vara omtyckta, och kan därför börja analysera och fundera över vad vi gör fel, för att kunna ändra detta. När vi väl har hittat roten till problemet så kan vi börja förlita oss på de mer automatiska processerna igen.

Självförstärkning (self enhancing) - Vi vill göra saker som är bra för oss, och där våra egna förmågor kan användas. Om vi gör saker som vi upplever oss själva bra på, så framstår vi som duktiga, vilket gör att vi kan slappna av i en social grupp. Om vi till exempel ska programmera om en dator som vi aldrig har utfört innan, så behöver vi använda oss av våra mer kontrollerade processer för att klura ut hur man ska göra något. Men om vi har programmerat om datorer under hela våra liv så behöver vi inte alls tänka lika mycket på själva proceduren, och när vi inte behöver tänka hur vi gör saker lika mycket så går de mer automatiska processerna in.

Trust in others - när vi litar på andra människor i en grupp (känner tillit) så behöver vi inte använda lika mycket kognitiva resurser till att förstå oss på detta, utan då går de automatiska processerna in. Ett exempel är när vi jobbar tillsammans med andra i en grupp, och vet att vi kan lita på att de vill vårt bästa samt att de kommer att göra sin del av arbetet, så behöver vi inte engagera oss i de mer krävande kontrollerade kognitiva processerna, utan kan förlita oss på de snabba automatiska. Om vi känner att vi inte kan lita på våra gruppmedlemmar så måste vi lägga mycket mer tid, kraft och energi på att få det att fungera, och analysera saker som kan gå fel och varför.

Så sammantaget: Om vi känner att vi tillhör en grupp, känner oss inkluderade och har tillit för medlemmarna i gruppen, samt att vi förstår situationen eller problemet och att vi har kontroll över våra egna val, så går de mer automatiska processerna (snabba, intuitiva, emotionella) in som inte är lika långsamma, elaborativa, analytiska och kontrollerade som de kontrollerade processerna. Dessa processer varierar i grad beroende på de olika listade faktorerna ovan, och hur vi ställer oss till situationen.

Ord: 677

Besvarad.

4 (2p) Självet och social kognition

Ange två olika exempel på varför självet är kopplat till social kognition. Motivera svaret.

Skriv in ditt svar här

Självet är kopplat till social kognition därför att vem vi är och vem vi vill vara kan skilja sig beroende på vilken situation/kontext vi befinner oss i. Vi är inte samma person på ett ålderdomshem eller på en lektion som vi är på en fotbollsmatch eller klubben. Beroende på vilka personer vi har runt omkring oss för tillfället, samt både externa och interna faktorer (alkohol kan ändra oss internt, och att befinna sig i skolan kan ändra oss externt till att fokusera och försöka förstå innehållet) kopplat till situationen, kan påverka hur vi ser på oss själva, vilka drömmar och ambitioner vi har att utvecklas till, eller hur vi beter oss. Vi kanske är fullständiga hulliganer på den där fotbollsmatchen och beter oss som om det inte finns en morgondag, för att sedan på måndagen efter helgen försöka lära sig allt som finns som self och begreppen kopplade till detta för att klara tentan som kommer nästa torsdag.

En stor del av vårt self innefattar även vad andra människor tycker / anser om oss. Vi vill att andras bild av oss ska stämma överrens med bilden som vi har av oss själva. Om detta inte är fallet så kan vi bli väldigt upprörda och chockade över hur bilden av oss kan skilja sig från hur andra uppfattar oss. Ought self kan påverkas av vad våra vänner och familj anser om oss, dessa personer i våra liv kanske anser att vi bör ta tag i oss själva och investera i en utbildning, börja bilda familj eller bli bättre på att klippa gräsmattan. Detta kan bidra till att vi ändrar uppfattning om vad som är viktigt för oss att fokusera på, för att leva upp till andras förväntningar.

Sammantaget så är alltså en stor del av självet kopplat till social kognition, då vi är sociala varelser som påverkar och påverkas av kontext och sammanhang, med andra personer inräknat. Dessa saker samspelar och formar oss som individer.

Ord: 324

Besvarad.

5 (2p) Självet - definitioner

Dra och släpp rätt begrepp bredvid rätt definition.

Varje korrekt svar ger 0.5p (Max 2). Fel svar ger -0.5 (min 0p)

 [Hjälp](#)

A:

Tro på sin egna förmåga att framgångsrikt utföra specifika uppgifter eller hantera olika situationer.

Självförmåga (self efficacy)

B:

Den övergripande bedömningen och värderingen av ens eget värde och kompetens:

Självkänsla (self-esteem)

C:

Hur man styr eller kontrollerar sina handlingar och sina mål:

Självreglering (self-regulation)

D:

Samlingen av alla trosföreställningar om oss själva:

Självbegreppet (self concept)

Possible self

Självfokus (self focus)

Självschema(Self schema)

Self-Concept Clarity (SCC)

Rätt. 2 av 2 poäng.

6 (2p) Fundamentala attributionsfelet

Beskriv kortfattat det fundamentala attributionsfelet (FAE) och ange två orsaker som är rimliga att anta att de bidrar till att människor begår detta fel.

Skriv in ditt svar här

Det fundamentala attributionsfelet innebär att vi anser att när andra människor gör fel, så beror det på deras dispositionella egenskaper (alltså att de inte kommer i tid till lektionen för att de är slarviga som personer och deras karaktär rent generellt är mycket sämre än vår personlighet, för vi är alltid så punktliga). När vi själva kommer sent så anser vi att det inte beror på oss själva (och våra dispositionella egenskaper), utan det beror på den yttre kontexten, som att bussen fastnade i broöppning och det är anledningen till att vi är sena.

Self serving bias kan vara en orsak till det fundamentala attributionsfelet, där vi framhäver våra dispositionella egenskaper som mycket bättre än andras. Vi kanske bara tänker på situationer där vi har gjort bra ifrån oss, eller egenskaper som vi är duktiga på. Vi är lite selektiva i de val vi vill ska representera oss.

Self centered bias kan vara en annan orsak, där vi tillskriver våra egna insatser som mycket bättre än andra människor runt omkring oss (i grupper exempelvis). Men när vi gör detta så tar vi inte med i beaktningen att vi inte ser andra människors prestationer när vi är så upptagna med oss själva. Det blir alltså en snedvriden bild av vår egen insats när det gäller saker eller händelser.

(Better-than-average kan även vara en förklaring, där vi överskattar vår egen prestationsförmåga)

Ord: 229

Besvarad.

7 (2p) Affect and Cognition

Briefly explain the main difference between the James-Lange view and the Cannon-Bard view of emotions.

Skriv in ditt svar här

James-Lange teorin menar att innan vi känner en emotion eller Affect, så är kroppen arousalad (stav??) - upphetsad, och baserat på vilka komponenter som är aktiva samtidigt som vi är upphetsade så kan vi sedan utifrån detta tolka vilken emotion vi har.

Cannon Bard menar istället att arousal är alldeles för diffust för att tolkas som källa till en emotion, och att detta inte själv bestämmer vilka emotioner vi känner. Det är alltså flera faktorer som samspelar för att vi ska känna en viss typ av emotion, och att emotionen uppstår i kroppen innan vi inser att vi är arga eller ledsna osv och aktivt kan tolka den.

Ord: 108

Besvarad.

8 (2p) Availability bias och stereotyper

Beskriv kortfattat hur *availability bias* (tillgänglighetsbias) fungerar och resonera över hur detta bias skulle kunna bidra till formering av övergeneraliserade stereotyper och fördomar, gärna med hjälp av ett exempel.

Skriv in ditt svar här

Availability bias innebär att det som kommer "to mind" lätt och utan ansträngning när vi tänker på det, så accepterar vi det utan att gräva djupare i hjärnan efter andra exempel när vi letar efter något som kan vara ett exempel på en grupp. Om man ska tänka på rikser med att flyga, så tänker man kanske väldigt lätt på just flygkrascher, för att detta är något som skärmer oss och som får stort utrymme i media, vilket gör att vår bild av hur vanliga flygkrascher är inte stämmer överens med verkligheten (vi tror att sannolikheten att dö i en flygkrasch är mycket högre än vad den faktiskt är, då man statistikst sett hade behövt flyga varje dag i 11 tusen för att drabbas av en flygkrasch, men detta är inget man tar med i bedömningen). På samma sätt så kan availability bias spela in och påverka vår stereotypbildning.

Detta kan ha väldigt negativa effekter om en person snabbt och lätt tänker på att "personer med ett annat ursprung är överrepresenterade när det gäller stöld av tomat", exempelvis, bara för att media skriver mycket om detta och framställer det på ett negativt sätt. Då gör detta att när du tänker på vem som snattar tomat, så får dina fördomar och övergeneraliserade stereotyper dig att tänka på personer med annat ursprung, bara för att detta "comes to mind" lättare än att försöka komma på andra förklaringar som kanske är korrekta. (Där sanningen kanske istället är att det är främst 8-åriga barn som snor tomat för att det är en trend i sociala medier eller liknande). Detta kan sedan drabba gruppen du har fördomar om när det gäller rättsfall och rättväsendet, som har en "tydlig" bild av vem som snor tomat eller inte, vilket kan påverka hur hårt straff man vill utdela eller inställningen till människan.

En annan sak att ha i åtanke är att när man säger "tänk dig en pilot", så tänker sig de flesta en man. Detta är inte en övergeneraliserad stereotyp på så sätt att det är missvisande, eftersom det statistiskt sett faktiskt finns fler stereotyper som är män jämfört med kvinnor. Men genom att tänka så, så förstärker man bilden av sin fördom eller stereotyp.

Ord: 368

Besvarad.

9 (1p) Likhet i nätverk

Vad kallas fenomenet* när människor som är lika varandra bildar grupper i sociala nätverk?

group similarity

(Homophily, homophilly, Homofily, Homofilly)

* Fenomenet kan även vara ett mått i nätverk.

Fel. 0 av 1 poäng.

10 (2p) Attityder

Beskriv kortfattat den psykologiska definitionen av en attityd och gör en kort reflektion över varför du tror att denna ganska generella psykologiska teori har utvecklats inom socialpsykologin. (Många av våra attityder är ju trots allt inte specifikt sociala.)

Skriv in ditt svar här

En attityd har en kognitiv komponent om målobjektet, och en emotionell komponent. Attityder är alltså vår inställning till en specifik grupp, objekt eller händelse, där vi lägger en värdering / evaluering kring hur vi känner för det där den emotionella komponenten kommer in. Kanske känner vi äckel eller ilska mot någon, vilket ger oss en negativ attityd till det, och detta kan i sin tur påverka hur vi förhåller oss eller beter oss mot det. Attityder går dock att ändra, och det kan till viss del bero på människorna eller kontexten runt omkring oss, eftersom att vi är sociala varelser - och här kommer socialpsykologin in. Ingår vi i en grupp som har en annan attityd än oss själva, så kan vi ändra vår attityd för att den ska överrenstämma med resten av gruppen (minska dissonansen som uppstår när vi inte tycker samma sak som resten, och för att motverka detta så kanske vi omvärderar vår ståndpunkt). Vi påverkar andra, precis som vi lätt blir påverkade av andra, och detta kan återspeglas i hur attityder förändras över tid, förstärks eller kvarstår. Kanske inser vi också att vissa attityder är fördelaktiga att ha i sociala interaktioner eller kontexter, för att skilja sig från mängden genom att framhäva sina positiva egenskaper som "jag är väldigt driven och älskar att hugga in i komplexa tankenötter", och får vi social validering från andra när vi har denna attityden, så kanske vi inser att den är fördelaktig att ha (då det gynnar oss i längden när vi får uppskattning eller respekt från andra).

Ord: 258

Besvarad.

11 (1p) Kognitiva bias och stereotyper

Vilket av följande kognitiva bias bidrar sannolikt **inte** till formerandet av stereotyper? (Åtminstone inte mycket.)

Välj ett alternativ:

- ☐ Availability bias
- ☒ Anchoring bias
- ☐ Mere exposure effect
- ☐ Self-serving bias

Rätt. 1 av 1 poäng.

12 (1p) Substitution

Vilket av följande alternativ beskriver heuristiken Substitution?

Välj ett alternativ:

- ☐ Att ändra sina uppfattningar om ett fenomen för att undvika kognitiv dissonans
- ☐ Att omedvetet tolka attribut hos en person baserat på fördomar snarare än på faktisk observation
- ☒ Att omedvetet göra en bedömning av ett enklare problem än det man egentligen avsåg att bedöma
- ☐ Att istället för att uttrycka sin verkliga attityd ge uttryck för den uppfattning som man tror är socialt gångbar (socially desirable)

Rätt. 1 av 1 poäng.

13 (2p) Moral och social kognition

Gör en självständig reflektion över den mänskliga moralens roll för vår sociala kognition. Du kan fokusera på vilken aspekt du vill så länge dina tankar är relevanta för frågeställningen. Denna fråga bedöms inte primärt i termer av rätt och fel. Notera också att frågan ger två poäng, vilket betyder att det inte krävs en lång essä, utan det räcker med en kortare reflektion.

Skriv in ditt svar här

Moral är något som är så djupt fundamentalt rotat i oss och som tycks spela en väldigt stor roll när det gäller våra värderingar, och agerar som riktlinjer för hur man ska behandla andra människor, sig själv men även djur. Moralen kan resultera i stora samhällsdebatter, och sätta vänskapliga relationer på spel om det visar sig att man tycker VÄLDIGT olika gällande en moralisk fråga där man själv anser att det är "självklart" vad som är moraliskt riktigt att göra, men som den andra parten kanske inte alls håller med om. Trots att vi alla har en väldigt tydlig (eller något oklar) bild av vad moral står för, så har vi trots detta inte lyckats komma fram till ett gemensamt svar om vad som faktiskt räknas in i moral eller vad som definierar det och fångar all dess komplexitet. Moral är som man kan se i alla fall ytterst viktigt för social kognition. Hur vi tolkar saker, händelser eller beteenden kan färgas av vår moral. Vad som är "rätt" eller "fel" i våra ögon kan som sagt skilja sig från andras åsikter i frågan. Men trots detta så verkar vi ändå ha någon predisposition för moral redan som unga, vilket Bloom tog upp i boken med exemplet med en docka som slog en annan docka, och när ett litet barn sedan skulle dela ut godisar till dockorna, så fick inte den elaka dockan några godisar alls - utan ett slag i ansiktet. Moralen kan alltså säga oss hur man bör uppföra sig mot andra i sociala kontexter, och skvallarar på sätt och vis om vad som är okej eller inte, även om vi inte riktigt har kommit fram till en exakt definition om vad moral faktiskt är eller inte är.

Moralen kan också influera vem vi siktar på att bli som personer (våra possible self). Hittar vi inspiration från en annan person som beter sig moraliskt riktigt (som en förebild vi ser upp till), så kan vi försöka ändra på oss själva och våra personliga egenskaper så att vi blir mer som dem. Kanske bidrar detta till att vi försöker att inte bli så fördomsfulla mot andra människor, eller så kanske vi inser hur man faktiskt ska behandla andra människor på ett respektfullt sätt för att göra världen till en lite bättre plats (så att vi i slutändan får godisbitar av livet istället för en knytnäve i ansiktet när dagen är kommen).

Ord: 402

Besvarad.

14 (2p) Collaboration

Vad är skillnaden mellan delad (shared) och kollektiv (collective) intentionalitet?

Välj ett alternativ:

- ☐ Delad intentionalitet kräver inte gemensam kunskap (common knowledge), kollektiv intentionalitet kräver gemensam kunskap
- ☒ Delad intentionalitet består av agerande tillsammans där varje individ konstituerar "vi:et", kollektiv intentionalitet består av agerande tillsammans där interaktionen är med generaliserade agenter.
- ☐ Delad intentionalitet är konstituerar normativt beteende, kollektiv konstituerar inte normativt beteende.
- ☐ Delad intentionalitet förutsätter inte överensstämmande delplaner (Meshing subplans) hos deltagarna i "vi:et", kollektiv intentionalitet förutsätter överensstämmande delplaner hos deltagarna i "vi:et"

Rätt. 2 av 2 poäng.